



Dakveiligheid

Wettelijke plicht of commercieel belang



Gemeentehuis

Als je valt, dan valt het tegen

Herinnert u zich nog de campagne 1 op 6? Het is al weer 6 jaren geleden dat deze campagne gevoerd werd door FNV Bouw. De campagne "1 op 6" bestond uit een aantal radio- en televisiespotjes en een kort, speciaal op de doelgroep gericht televisieprogramma, waarin bouwvakkers door RITA (voor dag en bouw) attent werden gemaakt op het risico om te vallen bij hun werk. Het motto van de campagne was: "Als je valt, dan valt het tegen" en als ondertitel: Eén op de zes bouwvakkers komt tijdens zijn loopbaan ernstig ten val. Werk je in de bouw, blijf dan alert! Bijna iedereen in de bouw, zowel werkgevers als werknemers bleken de campagne te kennen (96%). Een ruime meerderheid van zowel werknemers (ruim 90%) als werkgevers (ruim 80%) vond de aanpak en het concept van de campagne goed. Bijna tweederde van de werknemers gaf aan zich te hebben voorgenomen veiliger te werken en ruim 40% zegde de daad al bij het woord gevoegd te hebben.

In de tussenliggende jaren is er veel veranderd. Inmiddels zijn het merendeel van werknemers in de bouw geschoold, hebben het VCA certificaat en hebben PBM-sets aangereikt gekregen van hun werkgever. Evenzoveel werknemers hebben daarnaast nog instructie gehad over het gebruik van deze persoonlijke beschermingsmiddelen. Maar wat heb je aan zo'n mooie en stoer uitzijnde PBM-set wanneer je het bij "werken op hoogte" niet kunt gebruiken omdat er geen voorzieningen zijn.

Dakveiligheid, een wettelijke plicht

Elevado is één van de kenniscentra op het gebied van daken. Eén van de actuele aspecten rond het "veilig werken op hoogte", is dan ook het verzorgen van Dak Risico Inventarisaties en Evaluaties. Echter, kennis van daken is breder. Zo verzorgen wij ook de jaarlijkse keuring van dakveiligheidssystemen, voeren wij bestandsopnames en dakinspecties uit, en adviseren wij opdrachtgevers en gebouwigenaren middels bestekken en werkomschrijvingen. Elevado onderbouwt alle uit te voeren werkzaamheden aan uw daken met thermische- en windlastberekeningen. Ook kunt u bij ons terecht voor het laten berekenen van noodoverstorten middels wateraccumulatieberekeningen. Hiertoe is een samenwerking aangegaan met Ingenieursbureau Boevé te Mildam. Elevado wil u ontzorgen. Vanaf het advies via offertebeoordeling en werkbegeleiding tot en met de oplevering.

Gemeentehuis Nederweert

Voor het gemeentehuis in Nederweert bracht Elevado een advies uit voor de volledige renovatie van alle dakvlakken, inclusief de zinken goten en houten boeidelen. Een complexe klus. Het dak bestaat uit 4 platte dakvlakken met een bitumineuze dakbedekking voorzien van een ballastlaag van grof grind en 70 hellende dakvlakken voorzien van keramische leipannen.

Geheel volgens het advies is de renovatie uitgevoerd. De keramische leipannen, de zinken goten en de boeidelen zijn vervangen. Op de platte daken zijn de dakbedekking en de isolatie vervangen, en werden noodoverstorten en dakveiligheidsvoorzieningen aangebracht.

Naast het uitbrengen van het advies vond er een offerte vergelijking plaats en werd de uitvoering begeleid, inclusief oplevering.





WET- EN REGELGEVING

ARBO-WET

In de Arbo-wet (in werking vanaf 1 november 1999) wordt in algemene zin aangegeven, dat werkgevers de arbeid zodanig dienen te organiseren, dat hiervan geen nadelige invloed uitgaat op de veiligheid en gezondheid van werknemers. In het Arbo-besluit, hoofdstuk 2, afdeling 5 Bouwproces, worden opdrachtgevers verplicht R.I. & E's op te stellen (par. 2, art. 2-29). Artikel 2-30 schrijft voor dat een V&G dossier opgesteld moet worden, waarin belangrijke bouwkundige en technische kenmerken van het bouwwerk worden aangegeven. Dit V&G dossier is bestemd voor eigenaar, beheerder dan wel degene die kan beslissen over later uit te voeren werkzaamheden. Tot voorkort werd, ten aanzien van het "veilig werken op hoogte" verwezen naar het Arbeidsomstandighedenbesluit (artikel 3.16). Deze beleidsregel is niet meer van toepassing op uit te voeren werkzaamheden op daken, en vervangen door de "arbo-catalogus".

ARBO-CATALOGUS

Sinds 2007 is de Arbo-wet vereenvoudigd. Dat betekent dat er doelvoorschriften zijn gesteld maar dat werkgevers en werknemers zelf mogen bepalen hoe aan deze voorschriften het best voldaan wordt. Deze maatregelen kunnen worden vastgelegd in een arbo-catalogus.

Wat is een arbo-catalogus?

In een arbo-catalogus beschrijven werkgevers en werknemers op eigen initiatief hoe ze zullen voldoen aan doelvoorschriften van de overheid voor veilig en gezond werken. Een doelvoorschrift is een norm in de wet waaraan bedrijven zich moeten houden. Bijvoorbeeld het maximale geluidsniveau.

De Arbo-wet schrijft niet voor hoe deze normen moeten worden nageleefd, maar laat dat aan de bedrijven zelf over. De bedrijven kunnen dit vastleggen in een arbo-catalogus. De catalogus beschrijft technieken en manieren,

RESUMEREND

Wat zegt de wet- en regelgeving / Wettelijke verplichtingen.

Arbo-besluit: artikel 3.16 - Vervallen.

Arbo-besluit: artikel 7.23 - Algemeen.

Uit de risico inventarisatie en -evaluatie (RI&E) zal moeten blijken wat het meest geschikte middel is in een bepaalde situatie. Het gebruik van de ladder als werkplek moet zoveel mogelijk beperkt worden.

Arbo-besluit: artikel 7.23A - Specifieke bepalingen betreffende het gebruik van ladders en trappen.

Arbo-besluit: Artikel 7.23B - Specifieke bepalingen betreffende het gebruik steigers.

Arbo-besluit: Artikel 7.23C - Specifieke bepalingen betreffende het gebruik van toegangs- en positioneringstechnieken met lijnen.

Arbo-besluit: Artikel 8.3 - Beschikbaarheid en gebruik persoonlijke beschermingsmiddelen.

CAO Bikudak

Artikel 14, Arbeidsomstandigheden, lid 4 (PBM's)

goede praktijken, normen en praktische handleidingen voor veilig en gezond werken. Een arbo-catalogus kan op branche- of bedrijfsniveau gemaakt worden.

Niet verplicht, wel gewenst

Strikt genomen komt de term arbo-catalogus niet voor in de Arbo-wet. In de zogeheten Memorie van Toelichting van de Arbo-wet staat wel dat de arbo-catalogus een hulpmiddel kan zijn voor het voldoen aan

de doelvoorschriften. De arbo-catalogus wordt gezien als een erkend, breed gedragen en door de sociale partners zelf uitgeschreven recept voor gezonde en veilige arbeidsomstandigheden. Wie met een door de arbeidsinspectie goedgekeurde arbo-catalogus werkt, weet dat hij goed zit en voldoet aan de wettelijke normen en doelvoorschriften voor die onderdelen die in de arbo-catalogus staan.

INVENTARISATIE en EVALUATIE van RISICO'S

Omschrijving Risico Inventarisatie en -Evaluatie.

In het kort gezegd geeft een dak - R.I.&E. aan welke werkzaamheden periodiek op het dak moeten worden uitgevoerd, welke gevaren voor de veiligheid en gezondheid hieraan kleven voor de betrokken werknemers en met welke voorzieningen en maatregelen deze gevaren zijn te voorkomen. Vervolgens wordt één en ander afgezet tegen de werkelijke situatie op het dak en wordt vastgesteld of het gebouw moet worden aangepast. Een voorbeeld hiervan kan zijn het creëren van een veilige toegankelijkheid van het dakvlak. Desgewenst kunnen de noodzakelijke maatregelen in fasen worden uitgevoerd, op basis van bijvoorbeeld een plan van aanpak. Dit mag alleen indien men ook in die overbruggingsperiode niet onder de minimum eisen van het Arbo-besluit blijft werken. Dat zou kunnen betekenen dat er tijdelijke voorzieningen moeten worden getroffen, bijvoorbeeld middels toepassing van mobiele ankerpunten.

Verantwoordelijkheid voor het (laten) opstellen van een R.I.&E.

De vraag wie een dak - R.I.&E. volgens de wet moet opstellen is niet eenvoudig te beantwoorden. Het zou simpel zijn als alleen personeel van de gebouweigenaar het dak zou betreden. In dat geval is hij de aan te spreken (rechts)persoon. Dit is echter niet realistisch. In de praktijk komen werknemers van diverse bedrijven en alzo vele disciplines op het dak. Welnu, alle werkgevers zijn verplicht het werken op daken in de eigen bedrijf - R.I.&E. op te nemen. Alle personen die zich op een dak bevinden moeten dus in feite vooraf door hun werkgever zijn geïnformeerd over de te treffen veiligheidsmaatregelen. In veel gevallen zijn er voorzieningen op of aan een gebouw nodig die je, als uitvoerend onderhoudsbedrijf, niet kunt meenemen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan

permanente klimvoorzieningen, leuningwerken of dakankers. Het ligt daarom voor de hand dat de gebouweigenaar de dak - R.I.&E. uitvoert of laat uitvoeren, hoewel hij daartoe wettelijk niet is verplicht. Tenzij ook zijn werknemers aan de gevaren worden blootgesteld. Aan de andere kant, als hij geen voorzieningen treft, wordt hij toch gedupeerd. Immers, er mogen zonder veiligheidsvoorzieningen geen onderhoudswerkzaamheden op het dak worden uitgevoerd. Indien dit toch gebeurt, is de werkgever van de aan het gevaar blootgestelde personeel in overtreding, dus niet de gebouweigenaar.

Toetsen R.I.&E.

Ten onrechte wordt gesuggereerd dat een dak - R.I.&E. moet worden getoetst door een Arbo-dienst. De verplichte toetsing betreft een bedrijf - R.I.&E. van iedere individuele werkgever die zijn werknemers blootstelt aan (val)gevaar. In een getoetste bedrijf - R.I.&E. moet een paragraaf over valgevaar op daken zijn opgenomen, met inbegrip van de te nemen maatregelen om dat gevaar weg te nemen.

Wie is de werkgever volgens de wet?

In de zin van de wet wordt onder "werkgever" verstaan, diegene die opdracht verstrekt tot het uitvoeren van werkzaamheden. Als voorbeeld wordt hierbij gegeven een gebouweigenaar welke opdracht verstrekt aan een aannemer / installateur / dakdekker e.d., maar ook de uitvoerende partij welke zijn personeel opdracht verstrekt werkzaamheden uit te voeren in eigen beheer dan wel in onderaanneming





A-BLAD PLATTE DAKEN

De producten, informatie, tekst, afbeeldingen, foto's, illustraties, lay-out, grafische vormgeving, technische voorzieningen en overige werken van Stichting Arbow (de werken"), waarin substantieel is geïnvesteerd, zijn beschermd onder de Auteurswet, de Benelux Merkenwet, de Databankenwet en andere toepasselijke wet- en regelgeving. Behoudens wettelijke uitzonderingen mag niets daarvan worden veeelvoudigd, aan derden ter beschikking gesteld of openbaar gemaakt, zonder voorafgaande toestemming van Stichting Arbow. Het bekijken van de werken en het maken van kopieën voor eigen individueel gebruik is toegestaan voor zover binnen de toepasselijke wet- en regelgeving aangegeven grenzen. De woord- en beeldmerken op de werken zijn van Stichting Arbow en/of haar licentiegever(s).

Het is niet toegestaan één of meerdere van deze merken en logo's te gebruiken zonder voorafgaande toestemming van Stichting Arbow of de betrokken licentiegever(s). Stichting Arbow is niet aansprakelijk voor (de inhoud van) haar (informatie)producten, software daaronder mede begrepen, noch voor het (her)gebruik daarvan door derden. Stichting Arbow is niet aansprakelijk voor fouten in (de inhoud van) haar informatieproducten noch voor eventuele (gevolg)schade, van welke aard dan ook, die voortvloeit uit het (her)gebruik daarvan door derden.

Een volledige weergave van het A-Blad Platte Daken is gratis te downloaden op www.arbow.nl

© Stichting Arbow. Alle rechten voorbehouden.



VEILIGHEID = AANSPRAKELIJKHEID!

In vergelijking met het buitenland ontwikkelt de Nederlandse valbeveiligingsbranche zich op een bijzondere manier. De veiligheidsvoorzieningen worden hier, in tegenstelling tot elders, veelal door de dakdekker zelf aangebracht. Roofs besteedt veel aandacht aan de ontwikkelingen en krijgt dan ook veel verzoeken om duidelijkheid te scheppen. Wie is verantwoordelijk? Hoe is de bevestiging van een ankerpunt te garanderen? Hoe zit het met de normen en CE? Bij veiligheid spelen een aantal hoofdlijnen door elkaar. Dit maakt dat de verschillende argumenten door de verschillende belanghebbenden verwoord veel onduidelijkheid geven.

Veiligheid

In hoeverre wel of niet veilig wordt gewerkt, wordt afgemeten aan het aantal ongelukken per gewerkte tijd. De bouw scoort in vergelijking met andere branches slecht, wat geleid heeft tot aanscherping van de veiligheidsregels door de overheid, nationaal en Europees. De veiligheid is in ieder land verschillend geregeld. Grondgedachte is dat de Europese commissies richtlijnen opstellen die nationaal verweven worden in regelgeving. Dat de regelgeving Europees en nationaal onderling steeds moet worden afgestemd maakt dat verschillen per land blijven bestaan. Ernstige en dodelijke ongevallen in het werk moeten worden gemeld en onderzocht, in Nederland gebeurt dat door de Arbeidsinspectie. Dit levert cijfers op. Omdat bij het beoordelen van die cijfers gebruik wordt gemaakt van de veiligheidspiramide, waarin ieder dodelijk ongeluk staat voor een veelvoud aan ernstige ongelukken, ongelukken, bijna ongelukken en onveilige handelingen is het speerpunt komen te liggen in het allereerst voorkomen van dodelijke ongevallen. En omdat vallen van hoogte vrijwel altijd een ernstig tot dodelijk ongeval tot gevolg heeft, krijgt vallen van hoogte met afstand de meeste aandacht.

Aansprakelijkheid

Omdat de regelgeving is aangescherpt, wordt de aansprakelijkheid voor veilig werken eveneens aangescherpt, wat resulteert in vergroting en verschuiving van juridische en financiële risico's voor verantwoordelijken. In welke mate dat gebeurt, wordt duidelijk in verzekeringpremies en jurisprudentie. De laatste blijft uiteraard ver achter op de ontwikkelingen. De eerst verantwoordelijke voor een werknemer in Nederland is de werkgever. In hoeverre die zijn verantwoordelijkheden kan indekken en verleggen is minder duidelijk. Een ZZP'er

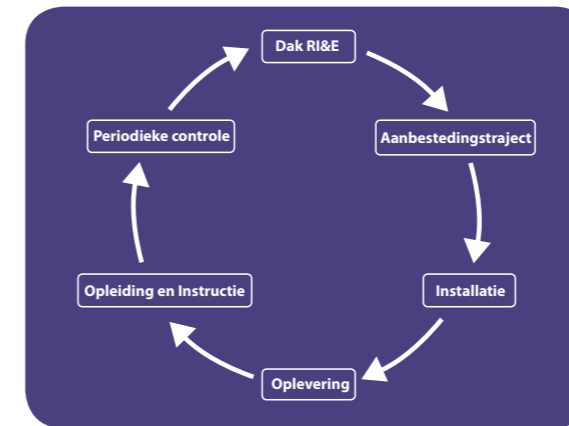
is daarbij werkgever en werknemer tegelijk en moet net als iedere andere werkgever handelen. Een opdrachtgever moet veilig werken mogelijk maken, net als een ontwerper veilig onderhoud in zijn ontwerp mee moet nemen. Een leverancier moet aantoonbaar veilige middelen leveren en een installateur moet aantoonbaar veilig monteren volgens een aantoonbaar verantwoorde risico-inventarisatie en evaluatie. Het mag duidelijk zijn dat jurisprudentie bijna gewenst is, ware het niet dat daar slachtoffers voor nodig zijn.

Hoe te voorkomen

Wie is verantwoordelijk? Volgens het Algemeen Burgerlijk Wetboek is de gebouweigenaar verantwoordelijk voor iedereen die zijn dak betreedt. De leverancier is verplicht de gebruiker vrij te waken van problemen bij gebruik van het product. Het ligt dus voor de hand te stellen dat in eerste instantie de leverancier verantwoordelijk is voor een correcte installatie van zijn producten. De leverancier dient er dus zorg voor te dragen dat degene die het ankerpunt aanbrengt in staat is dit op de juiste wijze te doen, en zodoende dient hij dus te zorgen voor een gedegen opleiding voor de verwerkers. Tevens is hij verantwoordelijk voor de controle achteraf van de reeds aangebrachte ankers. Allereerst verdient het dus de sterkste aanbeveling de ankerpunten uitsluitend te laten plaatsen door hiertoe opgeleide (en gecertificeerde) mensen. Momenteel worden nog veel ankers aangebracht door mensen waarvan niet duidelijk is of zij beschikken over de kennis en kunde om het anker te monteren. De montage van veiligheidsankers dient vanzelfsprekend zorgvuldig te gebeuren, aan de hand van de juiste berekeningen. Volgens EN 795 dient tevens een representatief aantal (10% van het totaal) van de reeds geplaatste ankers te worden getest.



OP WEG NAAR VEILIGE DAKEN



Totaalconcept dakveiligheid

Zoals in het schema hierboven is te zien, is het uitvoeren van een Dak Risico Inventarisatie en Evaluatie de eerste stap in het proces naar een veilig dak. Na het uitvoeren van de Dak Risico Inventarisatie en Evaluatie, dienen nog enkele stappen genomen te worden. Eenvoudig kan hierin niet alleen een uitvoerende, maar ook een adviserende rol spelen.

Offertevergelijk veiligheidsvoorzieningen

De volgende stap na het uitvoeren van een Dak RI&E is het aanvragen van offertes bij meerdere leveranciers van valbeveiliging. Het aanvragen en beoordelen van offertes kan een complexe zaak zijn. Door het onafhankelijke karakter en het kennisniveau zijn wij uitstekend in staat te bepalen welke aanbieder het beste is voor uw dak.

Aanbrengen valbeveiligingsvoorzieningen / installatie

Als onafhankelijk adviesbureau laten wij het aanbrengen van valbeveiliging over aan andere partijen. Om zorg te dragen dat het plaatsen van de voorzieningen gebeurt conform de adviezen uit de Dak Risico Inventarisatie en Evaluatie, en dat de werkzaamheden veilig worden uitgevoerd, kunnen wij toezicht houden bij het aanbrengen van de valbeveiliging.

Oplevering

Na uitvoering van de geadviseerde veiligheidsvoorzieningen vindt er een eindoplevering plaats. Wordt het aangebrachte dakveiligheidssysteem goedgekeurd, dan kan het dak te allen tijde veilig worden betreden door zowel uw eigen personeel als door derden.

Protocollen, dakplattengronden en instructies

Voor de gebruikersfase is het aan te bevelen procedures en instructies op te stellen. Dit kan op verschillende manieren. Variërend van een Algemeen Protocol tot het maken van een weersbestendige dakplattengrond welke op locatie wordt geplaatst.

Persoonlijke beschermingsmiddelen

In één van de laatste delen van het proces wordt geadviseerd Persoonlijke Beschermingsmiddelen aan te schaffen voor eigen gebruik.

